

\$LOGOIMAGE

Dlouhodobý výpadek elektrické energie

1. Charakteristika hrozby
2. Ohrožení obyvatelstva
3. Předpokládané ztráty a škody na majetku a životním prostředí
4. Jak se chovat při dlouhodobém výpadku elektrické
5. Možné související hrozby

1. Charakteristika dlouhodobého výpadku elektrického proudu

Dlouhodobý výpadek elektrické energie je zpravidla vyvolán:

- Kalamitní meteorologickou situací - např. při vichřicích, povodních, extrémní námraze.
- Technickými příčinami - např. vyřazením rozvodny z provozu, požárem transformátoru.

\$LOGOIMAGE

- Úmyslným poškozením části energetické soustavy.

Odstranění dlouhodobých výpadků elektrické energie je v kompetenci provozovatele distribuční soustavy, v Karlovarském kraji tedy společnosti ČEZ Distribuce, a.s. Zpravidla se prioritně obnovuje vedení velmi vysokého a vysokého napětí a následně vedení nízkého napětí. Při kalamitní situaci však může výpadek elektrické energie trvat řádově několik hodin, ale i několik dní. V případě, že porucha významně zasáhne území 2 a více správních obvodů ORP, může situace eskalovat v potřebu vyhlásit stav nebezpečí hejtmánem Karlovarského kraje pro její řešení.

Blackoutem na rozdíl od dlouhodobého výpadku elektrické energie rozumíme stav způsobený poruchou přenosové soustavy velkého rozsahu, při které bude vyhlášen stav nouze v energetice a pro jejíž řešení je nezbytné vyhlásit krizový stav (vzhledem k rozsahu narušení dodávek elektrické energie se předpokládá vyhlášení nouzového stavu vládou). Odstranění blackoutu je v kompetenci provozovatele přenosové soustavy, kterým je v České republice společnost ČEPS, a.s.

Dodávky elektrické energie jsou základem pro fungování dnešní společnosti. Proto je nevyhnutelné, že při jejich přerušení dojde k omezení běžného života každého z nás.

Je důležité si uvědomit, že po přerušení dodávky elektrické energie:

Okamžitě...

- nebudou fungovat elektrické přístroje včetně čerpadel, osvětlení, elektrické zabezpečovací zařízení a semaforey (případně po vybití baterií v řádu pár hodin).
- bude zastavena hromadná doprava závislá na elektrické energii, tedy trolejbusy a vlaky s elektrickými lokomotivami.
- nebude možné nakupovat vlivem nefunkčnosti bankomatů a elektronické evidence tržeb jak v obchodech, tak na čerpacích stanicích pohonných hmot atp., pokud nejsou vybavené náhradním zdrojem elektrické energie (př. elektrocentrála) a zásobou pohonných hmot pro jejich chod.

Po několika hodinách...

- začne docházet k přerušení dodávek pitné vody z veřejného vodovodu, odvodu odpadních vod, tepla a plynu.
- dojde k přerušení telefonního spojení a k omezení nebo nefunkčnosti internetu, datových služeb, rádiové komunikace a navigace, televizního a rádiového vysílání.

Později v řádu desítek hodin...

- bude narušeno zásobování potravinami a léčivými.
- bude přerušeno svoz odpadů.
- dojde k omezení přístupu k informacím (internet) a službám na jednotlivých úřadech.

\$LOGOIMAGE

2. Ohrožení obyvatelstva

- Uvážení osob ve výtazích (pokud nejsou vybaveny záložními zdroji), v hromadných dopravních prostředcích (především ve vlakových soupravách na elektrifikovaných tratích) a v dopravních zácpách vlivem nefunkčnosti dopravních signalizačních zařízení.
- Nemožnost kontaktovat blízké vlivem přetížení telekomunikačních sítí a vybitých baterií telefonů.
- Ztížená dostupnost složek IZS vlivem přetížení tísňových linek a dopravní situace na silnicích.
- Omezená dostupnost zdravotnické péče v nemocnicích. Při napájení nemocnic z náhradního zdroje elektrické energie budou prováděny pouze neodkladné zdravotnické výkony, běžné ambulance nemusí být v provozu.
- Omezení hygienických standardů vlivem přerušení dodávek pitné vody a tepla, přerušení odvádění splaškových vod a přerušení svozu odpadu.
- Zvýšené riziko vzniku požárů vlivem používání svíček a otevřeného ohně ke svícení, ohřevu a přípravy stravy.
- Nemožnost výkonu zaměstnání a školní docházky (většina budov a výrobních prostorů bude uzavřena) a následná nemožnost čerpání příslušných služeb.

3. Předpokládané ztráty a škody na majetku a životním prostředí

- Škody na potravinách podléhajících rychlé zkáze při nefunkčnosti ledniček a mrazáků.
- Škody na majetku při návratu splaškových vod vlivem nefunkčních čerpadel v kanalizačním systému.
- Omezení podnikatelské činnosti právnických a podnikajících fyzických osob.
- Poškození životního prostředí v důsledku narušení odpadového hospodářství.

4. Jak se chovat: dlouhodobý výpadek elektrického proudu

Výpadky v dodávkách elektrické energie řeší provozovatelé distribuční soustavy v nejkratších možných časových limitech. U těch plošných a dlouhodobých řeší jejich následky také složky IZS a správní úřady tak, aby jejich dopady postihly obyvatelstvo v co nejnižší míře, a to zejména organizováním opatření nouzového přežití obyvatelstva. V prvních hodinách po přerušení dodávek elektrické energie však **bude záležet především na Vaší připravenosti k řešení vzniklé situace vlastními silami.**

4.1 Kde najít informace o hrozbě a vzniku dlouhodobého výpadku elektrické energie

Víte, kde najdete předpovědní, výstražné a aktuální informace o hrozbách a mimořádných událostech?

- Přehled vybraných informačních zdrojů pro různé typy hrozeb a případně i mimořádných událostí naleznete [zde](#). Odkazy přímo na informace o stavu dodávek elektrické energie pak naleznete [zde](#).
- Aktuální informace k dlouhodobým výpadkům elektrické energie a mimořádným událostem, které s nimi bezprostředně souvisí, v období bezprostředně před jejich vznikem, při jejich průběhu a po jejich odeznění sledujte na [Facebookovém profilu](#) HZS Karlovarského kraje nebo na jeho [Twitterovém účtu](#) pod uživatelským jménem [@hzskvk](#).
- V případě ohrožení zdraví nebo života volejte na **tísňovou linku 112**.

4.2 Zásady správného chování před dlouhodobým výpadkem elektrické energie

Strategická preventivní opatření

- Již při výstavbě nebo rekonstrukci domu uvažujte o možnosti být nezávislí na centrálních dodávkách energií a pitné vody, např. vybudováním přípojného bodu pro připojení vlastního náhradního zdroje elektrické energie nebo instalací solárních panelů a baterie pro uskladnění elektrické energie, případně instalací zdroje tepla nezávislého na dodávce elektrické energie.
- Při pořizování elektrických garážových vrat a bran myslete na to, zda půjdou snadno mechanicky otevřít i v případě výpadku elektrické energie.
- **Vytvářejte si přiměřené zásoby.** Nezapomínejte je však obměňovat v závislosti na datu jejich maximální spotřeby.
- Využijte možnost registrovat se v evidenci osob se specifickým zdravotním postižením zřizované u HZS Karlovarského kraje, pokud v domácí péči používáte elektrický zdravotnický přístroj na podporu životních funkcí (př. elektrický plicní ventilátor, kyslíkový koncentrátor, elektrická zdravotnická odsávačka, domácí hemodialýza, mechanická srdeční podpora atd.) nebo trpíte sluchovým postižením či závažnou poruchou řeči znemožňující Vám přivolat si pomoc prostřednictvím běžné telefonické linky tísňového volání. Podrobnější informace naleznete v článku [Osoby se specifickým zdravotním postižením](#).

\$LOGOIMAGE

Opatření při bezprostřední hrozbě dlouhodobého výpadku elektrické energie

- Dobijte a udržujte nabitá elektrická zařízení, powerbanky a jiné záložní zdroje elektrické energie.
- **Kontaktujte své blízké**, dokud fungují sítě telefonních operátorů a máte nabitě baterie mobilních telefonů. Dáte vědět, že jste v pořádku a případně jak vyřešíte způsob dopravy domů, dochází-li již k dopravním omezením atp.
- Promyslete, jakým způsobem zajistíte přepravu a péči o Vaše o samotě žijící příbuzné nebo příbuzné umístěné v sociálním nebo zdravotnickém zařízení na výzvu těchto zařízení.

4.3 Zásady správného chování při dlouhodobém výpadku elektrické energie

- Získejte informace o situaci a její prognóze z médií - naladte rádio na baterie, online vysílání rádiové stanice v mobilu nebo v autorádiu.
- Řiďte se pokyny složek IZS, správních úřadů a energetiků.

Elektrické přístroje a zařízení

- Odpojte elektrická zařízení, aby při obnovení dodávek elektrické energie nedošlo k přetížení sítě a opětovnému výpadku a uzavřete plynové spotřebiče.
- Šetřete baterie pro provoz mobilu a jiných informačních a komunikačních prostředků - snižte jas, vypněte GPS modul, bluetooth, infraport a data, pokud máte k dispozici funkční WI-FI.
- K osvětlení používejte svítilny, nouzově např. cyklistická světla, aplikaci v mobilu nebo svíčky, ale jen pod neustálým dozorem.

Potraviny a pitná voda

- **Šetřete pitnou vodou z veřejného vodovodu**, přestože je dodávka zatím funkční. Při několikadenním výpadku v dodávkách pitné vody z veřejného vodovodu, můžete využít např. vodu z pramenů v okolí s ověřenou kvalitou vody pro pitné účely.
- V prvních hodinách výpadku bude možné nejspíš nakoupit potraviny v hypermarketech vybavených náhradními zdroji elektrické energie. Zásoby ovšem nakupujte s rozmyslem! Elektronické evidenci tržeb nepodléhá (informace platná k 1. 9. 2019) prodej zemědělských přebytků, prodej zboží ve formě farmářských trhů, jídla z kiosků a občerstvovacích vozů, a tak je možné ve velmi omezeném rozsahu nakoupit potraviny i při výpadku elektrické energie dle zásob a možností těchto subjektů.
- Přesuňte část mražených potravin do prostoru lednice, kde pomohou udržovat ostatní potraviny déle chladné. Zbytečně ledničku ani mrazničku neotvírejte. Případně některé potraviny v chladném počasí skladujte na balkóně či parapetu okna.
- Nejprve konzumujte potraviny z lednice a mrazáku, protože po několika hodinách bez chlazení se znehodnotí.

\$LOGOIMAGE

Teplo v zimním období

- Nevětrejte, utěsněte otvory kolem oken a dveří. Obývejte v rámci rodiny společně jednu (spíše menší) místnost, kde si snáz vytvoříte a udržíte teplo. Použijte různé deky, spací pytle a teplé oblečení. Při přerušení dodávek tepla nebo nefunkčnosti vlastních elektronicky řízených kotlů apod. dojde k vychladnutí domů a bytů v řádu několika hodin.
- Zvažte odjezd na chatu, kde je možné topit v kamnech, krbu či kotli nebo k příbuzným, kteří nejsou postiženi výpadkem elektrické energie. Myslete však i na dostatečnou zásobu pohonných hmot na cestu.

Vlastní bezpečnost, zdraví a ohleduplnost

- **Nikdy nevolejte na tísňové linky pro získání informací o situaci.**
- Nebudou-li dostupné linky tísňového volání v důsledku přetížení telekomunikačních sítí, budou základny složek IZS sloužit jako ohlašovny, odkud je možné provést tísňové volání, do obnovení telefonického spojení.
- Ověřené a aktuální informace sdílejte s blízkými, se sousedy atp.
- Cestujte jen v případě naléhavé potřeby - dopravu bude komplikovat nefunkčnost semaforů, vzniklé dopravní nehody a kolony. Autobusové i vlakové spoje mohou mít zpoždění nebo mohou být zrušeny.
- Neblokujte průjezd vozidlům složek IZS a poruchovým četám energetiků. **V kolonách dodržujte tzv. záchranářskou uličku.**
- Vyvarujte se provozování adrenalinových sportů a zbytečně neriskujte způsobení si úrazů - dojezdové časy složek IZS mohou být při rozsáhlých mimořádných událostech delší...

4.4 Zásady správného chování po dlouhodobém výpadku elektrické energie

- Při obnovování dodávek elektrické energie může docházet k jejich přerušování a tedy k opětovným výpadkům. **V počátku proto zapojte jen nezbytné spotřebiče, tedy elektrické zdravotnické přístroje pro podporu životních funkcí osob, nabíječky telefonů a powerbank**, ledničku, čerpadla u studní, osvětlení, případně vytápění. Nezapojte však zbytečné energeticky náročné spotřebiče, např. pračku, sušičku, myčku, žehličku atp., abyste nepřetížili bezdůvodně síť.
- Zkontrolujte nastavení všech elektronických zařízení, zejména bezpečnostních systémů, ovládacích prvků vytápění atp.
- Vodu z veřejného vodovodu používejte pro pitné účely po řádném odpuštění. Při podezření na zhoršenou kvalitu pitné vody [kontaktujte dispečink Vašeho dodavatele pitné vody](#).
- Pokud byly přerušeny dodávky plynu, vyčkejte na informaci od plynárenské společnosti, že dodávky byly obnoveny i pro Váš byt či dům, než začnete plynové spotřebiče opět používat.
- Plynové spotřebiče mimo provoz začněte používat až po ověřené informaci o jejich možném používání nebo se souhlasem technika plynárenské společnosti.
- Zlikvidujte znehodnocené potraviny a důkladně umyjte a dezinfikujte lednici a mrazák.
- Nadále sledujte informace o aktuální situaci a řiďte se případnými pokyny složek IZS, správních úřadů a energetiků.
- Doplněte spotřebované zásoby, zamyslete se nad možnými zlepšeními ve Vaší přípravě s výhodou právě získaných zkušeností a přijměte efektivní opatření do budoucna.

\$LOGOIMAGE

5. Možné související hrozby

V souvislosti s výskytem dlouhodobého výpadku elektrické energie je možné očekávat vznik dalších sekundárních mimořádných událostí. Jedná se zejména o:

- Přerušení dodávek pitné vody.
- Přerušení dodávek tepla nebo plynu.